

„Nu mă judeca, eram soldat, îndeplineam ordinul!” – Despre trădați și trădători în timpul deportărilor

Ion Valer XENOFONTOV, Lidia PRISAC

Pavel Boian, născut la 7 aprilie 1938, este singurul supraviețuitor al deportărilor din anul 1949 din satul Carahasani, raionul Ștefan Vodă, exilat în reg. Kurgan, sovhozul Elansk, secția nr. 2, URSS. Menționez că din localitatea Carahasani au fost deportați, în cadrul operației „Iug”, 82 de persoane. Soarta lui P. Boian este indisolubil legată de locul său de baștină. Tradițional, satul Carahasani a fost unul centrat în perimetrul concurenței dintre gospodari, fiind o localitate cu oameni ancorați în muncile agricole, având și o anumită autonomie în gestionarea gospodăriei. Amplasamentul, ocupațiile, construcțiile de zid vorbesc despre elementele încreate ale locuitorilor acestei localități. Din Carahasani, neamul Boian a deținut o moară de vânt, printre care la 1924 în localitate erau 11 la număr. Printre proprietari se înscriau: Gavril Boian, Grigore Boian, Luchian Boian, Manuil Boian, Nichifor Boian, Nichita Boian, Ana Horobei, Ignat Hotca, Evdochia Mazare, Călin Onofriescu, Gh. Roșca. În contextul deportărilor din anii 1941 și 1949, majoritatea deținătorilor de mori din Carahasani au avut de suferit.

Cu alte cuvinte, destinul lui Pavel Boian, descendent dintr-o familie cu tradiții bogate, specializată în ramura morăritului, a fost profund marcat de schimbările sociopolitice radicale survenite în urma celui de-al Doilea Război Mondial. Biografia lui Pavel Boian se intersectează cu cea a spațiului geografic și a parcursului istoric al localității de origine.

În baza unui interviu semistructurat realizat cu Pavel Boian de către autori la 8 august 2017, putem desprinde, în procesul deportărilor, a percepției trădătorilor și a celor trădați, fenomen care, de altfel, apare în momente de schimbări sociopolitice majore. Mărturiile lui Pavel Boian sunt completate de sora acestuia, Vasilisa, născută în Siberia.